

Nr 193

Av herr **Hermansson m. fl.**, om *inflytande för de anställda inom offentlig verksamhet.*

(Lika lydande med motion nr 144 i Första kammaren)

De anställdas medbestämmande i företagen avtecknar sig som en av förgrundsfrågorna i samhällsutvecklingen under de närmaste åren. Löntagarna uppfattar det i växande omfattning som en orättvisa, ett ohållbart tillstånd, att arbetslivet rymmer föga eller intet av den demokrati som förhärskar på det politiska området och numera också börjar genomsyra skolväsende och utbildning. Omvänt medför den tekniska utvecklingen — automation, elektronik osv. — nya relationer i arbetslivet; medarbetarskap och team-work i stället för vertikal ordergivning och kommenderande. Den intensiva debatt som förts i vårt land under senare tid om företagsdemokrati har bl. a. utmynnat i ett 20 punkters förhandlingsprogram som Landsorganisationen förelagt Arbetsgivareföreningen och som syftar till vidgade befogenheter för företagsnämnderna och över huvud en sådan förstärkning av nämndernas ställning att de i realiteten skulle bli en integrerande del av företagsorganisationen. I övervägandena om företagsdemokrati, dvs. demokratiens utvidgning till arbets- och produktionslivet, bör enligt vår mening det allmänna — stat och kommun — vara initiativtagare. Detta är desto angelägnare som företagsdemokratien i lika hög grad torde vara, eller bli, en lagstiftnings- som en arbetsmarknadsfråga. Principiellt måste härvidlag kravet hävdas på en sådan företagsdemokrati som ger de anställda reellt inflytande inom den offentliga verksamhetens alla grenar. Det gäller inte bara arbetarskydd o. d., vilket i och för sig kan vara viktigt, utan personalpolitiken (besättandet av arbetsledare- och chefsbefattningar), utbildningen inom verket (företaget), disponeringen av vinstmedel m. m. Här anmäler sig problemet i vilken takt företagsdemokratien skall införas i den offentliga verksamheten, alltså vilka grenar som bör komma i första resp. sista hand. Vissa grenar av den offentliga verksamheten är så okomplicerade att de skulle kunna omorganiseras efter demokratiska självförvaltningsprinciper. Det är enligt vår mening angeläget att hela det frågekomplex som rör företagsdemokratien i den offentliga förvaltningen blir föremål för allsidig prövning med deltagande av berörda parter, framför allt företrädare för de stats- och kommunalanställdas fackliga organisationer, och att en experimentell verksamhet inledes på begränsade områden i syfte att vinna erfarenhet till riksdagens protokoll 1966. 4 saml. Nr 193—203

renheter längs en skala som sträcker sig från överförandet av vissa begränsade beslutsfunktioner till befintliga företagsnämnder och till införandet av demokratisk självförvaltning i vissa verksamheter.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om tillsättande av en utredning om sådana förändringar i företagsformerna för den offentliga verksamheten, som tillförsäkrar de stats- och kommunalanställda största möjliga mått av medbestämmande i lämplig omfattning, genom den hittillsvarande vertikala företagsstrukturens ersättande med självförvaltning.

Stockholm i januari 1966

C.-H. Hermansson

Gunvor Rydning

Erik Karlsson

Henning Nilsson

Gustav Lorentzon

Axel Jansson

Helmer Holmberg